

Vlaams
Parlement

stuk **155** (2014-2015) – Nr. 4
ingediend op 3 december 2014 (2014-2015)

Beleidsnota

Toerisme

2014-2019

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Güler Turan

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Rik Daems.

Vaste leden:

mevrouw Ingeborg De Meulemeester, de heren Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, mevrouw Manuela Van Werde;

de dames Sabine de Bethune, Vera Jans, de heren Ward Kennes, Johan Verstreken;

de heren Rik Daems, Herman De Croo;

de dames Tine Soens, Güler Turan;

de heer Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

de dames Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

de dames Karin Brouwers, Griet Coppé, de heer Joris Poschet, mevrouw Valerie Taeldeman;

de heren Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

de dames Caroline Gennez, Ingrid Lieten;

de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin;

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

155 (2014-2015) – Nr. 1: Beleidsnota

– Nr. 2 en 3: Moties

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn	4
1.	Strategische doelstellingen	4
2.	De toeristische aantrekkingskracht van de bestemming Vlaanderen vergroten	4
3.	De toeristische sector doen uitgroeien tot een gezonde en bruisende sector	5
4.	Toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming	5
5.	In 2020	6
II.	Bespreking	6
1.	Vragen en opmerkingen van leden	6
1.1.	Betoog van de heer Bart Caron	6
1.2.	Betoog van mevrouw Cathy Coudyser	7
1.3.	Betoog van de heer Renaat Landuyt	8
1.4.	Betoog van de heer Marc Hendrickx	9
1.5.	Betoog van de heer Johan Verstreken	9
1.6.	Betoog van de heer Stefaan Sintobin	11
1.7.	Betoog van de heer Marnic De Meulemeester	12
1.8.	Betoog van mevrouw Karin Brouwers	12
1.9.	Betoog van de heer Jan Van Esbroeck	13
1.10.	Betoog van mevrouw Ann Soete	13
1.11.	Betoog van de heer Karl Vanlouwe	14
1.12.	Bijkomende opmerkingen	14
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	14
3.	Bijkomende vragen en opmerkingen, met antwoorden van de minister .	17
	Gebruikte afkortingen	19

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed besprak op 18 november 2014 de beleidsnota Toerisme 2014-2019 van de heer Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Minister *Ben Weyts* zegt dat hij niet de hele omgevingsanalyse uit de beleidsnota zal herhalen. Hij toont wel een diagram waaruit blijkt dat toerisme een bijdrage van bijna 5 procent aan het bbp levert, met een toegevoegde waarde van 13 miljard euro. Het aandeel in de werkgelegenheid bedraagt 253.273 loontrekken- den (6,3 procent) en 53.413 zelfstandigen en helpers (7,6 procent). Daarbij gaat het dikwijls om banen voor laaggeschoolden, die bovendien moeilijk te delokaliseren zijn. Toerisme is dus onmiskenbaar een belangrijke economische sector.

1. Strategische doelstellingen

De drie strategische doelstellingen zijn: de toeristische aantrekkingskracht van bestemming Vlaanderen vergroten, de toeristische sector doen uitgroeien tot een bruisende sector en toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming. Anders gezegd: focussen op de kroonjuwelen die Vlaanderen onderscheiden van zijn toeristische concurrenten, maximaal toeristisch ondernemen ondersteunen en alle drempels wegwerken.

2. De toeristische aantrekkingskracht van de bestemming Vlaanderen vergroten

Wat de eerste ambitie betreft, wil de minister de beperkte middelen inzetten op datgene wat ons onderscheidt van de rest (unique selling propositions). Enkele thema's die hij wil ontwikkelen en promoten zijn Vlaamse Meesters, gastronomie en een cluster rond de Eerste Wereldoorlog, festivals en wielervedgoed.

In de Good Country Index worden België en Vlaanderen nu al uitermate sterk geassocieerd met cultuur. Zijn ambitie is om de mobilisering en de focus van alle actoren die de herdenking van de Eerste Wereldoorlog teweegbracht, te herhalen met Vlaamse Meesters tegen 2019, waarin de 450ste verjaardag van het overlijden van Pieter Bruegel de Oude wordt herdacht. Vlaanderen wordt daarin onder de aandacht gebracht als een bakermat van de Europese kunst en cultuur van het verleden tot nu. Een groot evenement, *The origin of pieces*, moet de over Europa en de wereld verspreide Vlaamse creaties terug met onze regio verbinden. Daarbij gaat het overigens niet alleen om meesters in de beeldende kunst maar ook om Vlaamse meesters in de keuken. In dit overkoepelende project is er ruimte voor tentoonstellingen, festivals en evenementen. In de beleidsnota wordt in dit verband ook de ondersteuning van een nieuwe locatie voor het Lam Gods vermeld, evenals de heropening van het KMSKA en het Groeningemuseum.

Wat de gastronomie betreft, wordt vooral de Vlaamse eet- en tafelcultuur bedoeld. In weerwil van onze kwaliteiten op dit vlak worden wij in het buitenland niet automatisch met de top geassocieerd. Nochtans is nergens ter wereld de kloof zo klein tussen de gastronomische top en de keuken thuis, stelt de minister. Als voorbeeld van de projecten waaraan hij met de sector wil werken, noemt hij het coachen van kandidaten voor internationale kokswedstrijden.

Bij het derde thema, zoals al gezegd een cluster, gaat het over evenementen met een hefboomeffect, meer bepaald extra overnachtingen. Het gaat om de Eerste Wereldoorlog, waarvoor de cijfers nu al indrukwekkend zijn, om festivals en om het wielervedgoed, meer bepaald 100 jaar Ronde van Vlaanderen.

Daarnaast zijn er ook kroonjuwelen op het niveau van de deelbestemmingen, waar evengoed elementen aanwezig zijn die een toeristenstroom uit het buitenland op gang kunnen brengen. Voorbeelden zijn het Diamantcentrum, het Bourgondisch Paleis in Mechelen, het botanische aanbod in Meise en Gaasbeek, waar investeringen veel toeristische winst kunnen opleveren.

Het MICE-toerisme is belangrijk omdat het veel geld genereert. Wie in dat kader naar hier komt, spendeert gemiddeld 230 euro per dag, tegenover 79 euro voor een gewone bezoeker van een kunststad. De minister heeft niet de ambitie op dat punt de concurrentie aan te gaan met grote congresfaciliteiten in de wereld, maar Vlaanderen kan met zijn beperkte ruimte toch een meerwaarde bieden dankzij zijn decor van erfgoedlocaties. Het is niet de bedoeling om veel nieuwbouw te realiseren maar het immense project van de Antwerpse Elisabethzaal zal wel worden ingeschakeld. Naast de verbetering van het aanbod in de kunststeden, vermeldt hij ook nog specifieke erfgoedlocaties als Lamot in Mechelen, C-mine in Genk en Texture in Kortrijk, die hij als één merk wil vermarkten.

3. De toeristische sector doen uitgroeien tot een gezonde en bruisende sector

De overheid moet bescheiden zijn en vooral willen stimuleren, faciliteren en coördineren, terwijl de creativiteit van de ondernemers moet komen. In het kader van de tweede strategische doelstelling wil de minister het Logiesdecreet evalueren en bijsturen. De ambities zijn een vereenvoudiging en een gelijk speelveld voor nieuwe aanbodvormen, en de afstemming op de Hotelstars Union. Verder wil hij het kwaliteitsbeleid stroomlijnen om door de bomen weer het bos te kunnen zien, met één loket en een interne afstemming van de initiatieven. Met collega Muyters zal hij een horecabeleidsplan opstellen en uitvoeren. Het SALK wordt onverminderd uitgevoerd. Vervolgens noemt hij de groen-blauwe fiets- en wandelnetwerken. Met Event Flanders wordt op regeringsniveau werk gemaakt van een topevenementenbeleid, onder leiding van Toerisme Vlaanderen.

4. Toerisme binnen het bereik brengen van elke Vlaming

In de derde strategische doelstelling wordt erkend dat vakantie geen luxe is maar een recht. Vlaanderen scoort met 76 percent van de Vlamingen die minstens eenmaal per jaar vakantie nemen niet zo slecht in Europa, maar de minister wil toch niet op zijn lauweren rusten. Toerisme moet toegankelijk zijn voor iedereen. Met gezinsvriendelijke erfgoedbestemming Vlaanderen mikt hij op de markt voor het multigeneratietoerisme. In samenspraak met Horeca Vlaanderen wil hij, in tegenstelling tot sommige persberichten, niet meer dan een kindvriendelijk aanbod faciliteren en stimuleren zonder de kwaliteit te verminderen.

Het succesvolle steunpunt Vakantieparticipatie zal verder worden versterkt en alle drempels in het toeristische aanbod zullen worden weggenomen. Bedoeling is dat de overheid tussenkomt als bijvoorbeeld een investering in toegankelijkheid voor personen met een handicap niet rendabel blijkt te zijn. Daarnaast zal hefboomfinanciering worden aangeboden. De oefening over de jeugdherbergen zit in de fase van de afronding, waarin faciliteiten worden geopend, zoals in Hasselt en elders, wat het totale aanbod op 30.000 plaatsen brengt. Nu komt het erop aan ervoor te zorgen dat die plaatsen beter gevuld worden.

5. In 2020

De minister vat samen dat hij hoopt in 2020 te kunnen zeggen dat het toeristische product rond de Vlaamse Meesters van topkwaliteit is, dat Vlaanderen in het lijstje van de culinaire topbestemmingen staat, dat Vlaanderen dé Europese bestemming is voor het MICE-toerisme, dat de toeristische ondernemers er een economische groeimotor zijn, dat het dé gezinsvriendelijke erfgoedbestemming van Europa is en dat vakantie in eigen land binnen het bereik van elke Vlaming is.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van leden

1.1. Betoog van de heer Bart Caron

De heer *Bart Caron* noemt de beleidsnota duidelijk in zijn analyse en opties, ook al deelt hij die laatste niet allemaal. Hij stelt vast dat het accent vooral ligt op het inkomende toerisme, terwijl het binnenlandse toerisme, dat van de Vlamingen in Vlaanderen en van de Belgen in Vlaanderen, slechts in bescheiden mate wordt ontwikkeld, alsof die markt al verzadigd is. Waarom krijgt het binnenlandse toerisme zo weinig aandacht?

Het lid is ook teleurgesteld omdat de initiatieven op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen beperkt blijven tot energieconsulenten en wat wandelen en fietstoerisme. Verder ontbreken aanzetten tot concretisering van het recht op vakantie voor iedereen, een principe dat alleen met woorden wordt bijgetreden. In dat kader is er ook zeer weinig aandacht voor sociaal toerisme in het algemeen, en jeugdverblijven en personen in armoede in het bijzonder. Wat helemaal ontbreekt, is de etnisch-culturele diversiteit, hoewel het voor integratie juist wenselijk is dat mensen met een migratieachtergrond zich Vlaanderen ook eigen maken in hun vakantie.

De heer Caron leest in de beleidsnota evenmin iets over de Belgische zuiderbuur. Hij stelt wel vast dat het memorandum van Toerisme Vlaanderen vrijwel volledig in de nota is opgenomen. Omdat dit niet het geval is voor alle aandachtspunten van de koepelorganisatie FTI, pleit het lid voor voldoende overleg.

Op de ontsluiting van de regionale luchthavens voor het toerisme na, mist hij ook het belang van het openbaar vervoer in de beleidsnota. Als voorbeeld noemt hij de ontbrekende verbinding tussen het TGV-station in Rijsel en de kust. De minister zet evenmin in op het aankakten van andere federale thema's, zoals de ongelijke behandeling van de diverse vervoermodi voor btw en accijnzen.

De heer Caron stelt met genoeg vast dat in de beleidsnota wordt gemeld dat de Good Country Index België wereldwijd op de eerste plaats zet op het vlak van cultuur. Hij pleit ervoor om cultuur, in de context van de mondiale reputatie van ons land, niet te smal te bekijken. Naast festivals en erfgoed, trekt ook bijvoorbeeld onze muziekcultuur veel toeristen aan. Het is belangrijk om die culturele dimensie uit te spelen in haar verschillende aspecten.

Wat het kusttoerisme betreft, zijn de voorbije vijftien tot twintig jaar grote inspanningen geleverd om de kwaliteit op te drijven, maar die upgrade heeft nog een behoorlijk lange weg te gaan. In de context van een zeer competitieve markt blijven promotie voor de kust, investeringen in infrastructuur en toegankelijkheid,

en stimulansen voor kwaliteit noodzakelijk. Het lid betreurt dan ook dat het budget daarvoor teruggeschroefd wordt en roept op tot grondig beraad hieromtrent.

Verder pleit hij ervoor om eerst wetenschappelijk te onderzoeken waarom Vlaanderen de wereldwijde ontwikkeling van het MICE-toerisme niet met dezelfde snelheid volgt, en niet zomaar instrumenten in te zetten. In elk geval moet de strategie net als overall een culturele component hebben. Het lid verzoekt de minister dan ook er mee voor te zorgen dat de kwaliteit daarvan op peil kan worden gehouden. Zo zijn de Vlaamse musea een belangrijke bouwsteen voor het kunststedenbeleid. Het is pijnlijk om vast te stellen dat de Vlaamse Regering aan de ene kant de cultuur ophemelt en aan de andere kant in haar budget snijdt. In weerwil van hun prachtige collecties behoren onze musea reeds tot de slechtst gesubsidieerde in Europa en van hun financiële middelen gaat nu nog eens 4 percent af.

Daarop spreekt het lid zijn waardering uit voor de aanpak van het herdenkings-toerisme rond de Eerste Wereldoorlog. Dat de kwaliteit zeer hoog is, is mede aan de Vlaamse overheid te danken, erkent hij. De herdenking is waardig en ze is zowel geslaagd op het vlak van beleving en betekenis als op dat van economische return.

Vervolgens roept hij op de lijst van hefboomprojecten in de nota objectief te laten doorlichten door specialisten. Over het project in Sint-Pieters-Leeuw is hij wat minder lovend, gezien zijn grote twijfels over de schaal en de haalbaarheid. Wat bedoelt de minister op bladzijde 22 van de beleidsnota met de evaluatie van de werking van de toeristische gidsen? Functioneren ze niet goed genoeg? Klopt de aankondiging uit de beleidsnota Cultuur dat Toerisme bevoegd zal worden voor het evenementenbeleid? De heer Caron is al lang voorstander van een nauwe samenwerking tussen Cultuur en Toerisme, op voorwaarde dat beide domeinen bijdragen aan keuze en financiering. Tot slot informeert hij naar de strategie van de minister om het toerisme gezinsvriendelijker te maken.

1.2. Betoog van mevrouw Cathy Coudyser

Mevrouw *Cathy Coudyser* stelt vast dat de evenwichtige en vooral ambitieuze beleidsnota voortbouwt op het beleid van minister Bourgeois, maar ook nieuwe accenten legt zoals de integratie van kunst, cultuur en erfgoed. In dat kader is het inzetten van de Vlaamse Meesters als ambassadeurs van Vlaanderen een zeer goed idee. De minister erkent ook terecht het belang van de toeristische sector voor de Vlaamse economie.

Wat de eerste pijler van het beleid betreft, onderstreept het lid het belang van de verscheidenheid voor het sterke merk Vlaanderen. Vlaanderen is een sterk merk in zijn verscheidenheid en moet die verscheidenheid blijven uitdragen. Er moet tegelijk ingezet worden op erfgoed, cultuur, sport, gastronomie en festivals om de aantrekkingskracht te vergroten. Zij waardeert dat de drie macrobestemmingen (kust, kunststeden en regio's) een eigen impulsbeleid behouden, en dat in een tijd van budgettaire krapte wordt gekozen voor enkele hefboomprojecten, in de plaats van de schaarse middelen te verspreiden over een groot aantal.

Het lid wijst er voorts op dat het werk rond de herdenking van de Eerste Wereldoorlog niet af is en dat ook na 2018 de regio ontsloten moet blijven, meer bepaald voor de scholen en het vrede-toerisme. In dat verband spreekt zij de heer Caron tegen dat de nota weinig aandacht zou hebben voor de Vlamingen als toeristen. Met beleid zoals dat over de Eerste Wereldoorlog en de Vlaamse Meesters, worden trouwens ook nieuwe Vlamingen aangemoedigd om op zoek te gaan naar de Vlaamse cultuur en identiteit. Ook de invalshoek van de eet- en

tafelcultuur biedt heel wat kansen, net als de blijvende aandacht voor MICE-toerisme op erfgoedlocaties, waardoor zowel het draagvlak van erfgoed als dat van toerisme wordt vergroot.

In het kader van het beleid Toerisme voor Allen en de verdere uitbouw van het steunpunt Vakantieparticipatie is het belangrijk dat de minister alle doelgroepen wil bereiken. Zo is op het vlak van gezinsvriendelijkheid nog wat denkwerk nodig in Vlaanderen, bijvoorbeeld bij musea. Verder wijst ze op het belang van de jeugd en het budgettoerisme, want het gaat om de klanten van morgen. Ook de senioren bieden nog potentieel als doelgroep voor Vlaamse vakanties, maar de minister vergeet evenmin de mensen met zorgbehoeften of een klein budget.

Haar fractie is heel blij met zijn plannen voor de uitbouw van de regionale luchthavens, de onthaalfaciliteiten voor het cruisetourisme en de aandacht voor kampeerplaatsen voor autocarreizen en kampeerauto's. Op dat laatste punt is overleg met lokale belanghebbenden aangewezen. Het lid twijfelt er niet aan dat de minister vanaf het begin rekening zal houden met het mobiliteitseffect van projecten en de toeristische impact.

Wat het economische belang van de sector betreft, wijst mevrouw Coudyser op het belang van metingen met het oog op voldoende cijfermateriaal. Zij treedt de minister bij dat de evaluatie van het Logiesdecreet noodzakelijk is. Ook van kwaliteit, veelbesproken in de nota, kan zeker werk gemaakt worden. Een horecabeleidsplan noemt zij zeer nobel, maar dat zal ook federaal overleg vereisen.

1.3. Betoog van de heer Renaat Landuyt

De heer *Renaat Landuyt* is trots dat zijn realisaties als minister bevoegd voor Toerisme, in casu Toerisme voor Allen en het steunpunt Vakantieparticipatie, zijn blijven bestaan en zelfs nog zijn gegroeid in de volgende legislatuur. Mensen die het materieel moeilijk hebben, hebben immers ook recht op vakantie. Dat moet geregeld worden in samenspraak met de zelforganisaties. Hij is dan ook blij dat dit beleid voortgezet wordt.

Hij vindt het vanzelfsprekend dat toerismebeleid belangrijk is voor de economie. Dat mag nooit uit het oog worden verloren. In dat verband roept hij wel de vraag op hoe het stimuleren van het congretoerisme in Brussel vertaald moet worden in de Vlaamse economische cijfers. Omdat toerisme tegelijk ook cultuurcommunicatie is, vraagt hij de samenwerking met Cultuur strak in de hand te houden en goede afspraken te maken. Zelf had hij als minister destijds een goede ervaring op dat vlak met Beaufort in het kader van het Kustactieplan.

Zijn grootste bezorgdheid is de eerste strategische doelstelling, de versterking van het merk Vlaanderen. Het valt hem op dat minister Weyts het heeft over de bestemming Vlaanderen, terwijl zijn voorganger, minister Bourgeois, sprak over bestemmingen in Vlaanderen. Ook de vzw Kunststeden, waarin de schepenen van Toerisme van de vijf kunststeden samenwerken, is bezorgd dat Toerisme Vlaanderen thema's naar voren schuift boven de kunststeden heen, terwijl men in New York eerder een stad als Brugge als toegangspoort tot Vlaanderen ziet, net zoals men Catalonië kent door Barcelona. Ook de kuststeden zijn bang dat men met het nieuwe beleid de bestaande sterke merken, de kunststeden en de kust, verlaat en dat het beleid zich direct wil richten op de promotie van Vlaanderen. Met deze bijsturing ten opzichte van het beleid van voorganger Bourgeois verzwakt men zich, vreest het lid, dat nog onderstreept dat dit geen ideologisch maar een marketingprobleem is. Men dreigt daarmee ook af te stappen van de strategische planning van onderuit, die op grond van consensus plaatsvond.

De vraag is of een toerist die naar Vlaanderen komt kiest voor een regio of voor een stad die er typisch voor is. Door welk merk wordt hij aangetrokken? Wat moet bovenaan worden geplaatst door het beleid: het thema of de bestemmingsplaats? De nota lijkt te suggereren dat voor Vlaanderen als bestemming is gekozen. Is dat een politieke keuze of een besparingsmaatregel?

1.4. Betoog van de heer Marc Hendrickx

De heer *Marc Hendrickx* stelt vast dat er in de verder heldere beleidsnota vrijwel niets staat over de reisbureaus, die nochtans honderdduizenden mensen naar Vlaanderen halen. In deze sector is heel wat vakbekwaamheid aanwezig. Hij vraagt de minister dan ook om met hen het gesprek aan te gaan, onder meer via de VVR.

1.5. Betoog van de heer Johan Verstreken

De heer *Johan Verstreken* pleit voor gelijke kansen voor de hele regio Vlaanderen. Hij feliciteert de minister met zijn beleidsnota, die het maatschappelijke en economische belang van toerisme aantoonde in een omgevingsanalyse. Daarnaast bevat de nota ook de juiste strategische doelstellingen. Wat de inzet op de bestemming Vlaanderen betreft, vindt hij dat de door de vorige spreker geuite bekommernis moet meegenomen worden. Verder treedt het lid de doelstelling van de participatie bij.

De nota is niet erg uitgebreid, blijft hier en daar wat vaag, maar is elders opvallend concreet. Hoe staat deze beleidsnota tegenover het Toerismepact 2020, dat sinds het najaar van 2011 de bereidheid tot samenwerking en overleg incarneert? Wanneer wordt het Raadgevend Comité van Toerisme Vlaanderen weer samengesteld? Hoe wil de minister in de praktijk samenwerking en overleg organiseren? Op welke manier zal hij de captains of industry regelmatig samenbrengen, zoals hij op pagina 22 aankondigt? Wordt ook het toeristische middenveld daarbij betrokken?

De CD&V-fractie is tevreden met de keuze van de Vlaamse Meesters als productlijn voor de bevordering van de toeristische aantrekkingskracht van bestemming Vlaanderen. Zij biedt kansen om zowel erfgoed als het hedendaagse kunst- en cultuuraanbod in de kijker te plaatsen. Zal de minister ook nog investeren in projecten die niet op de hefboomlijst voorkomen? Blijft bijvoorbeeld de impuls subsidie voor de Vlaamse kunststeden bestaan of moeten zij hun projecten in de genoemde productlijn inschakelen?

De keuze voor een echt gastronomiebeleid biedt promotiekansen, ook voor de kmo's in de landbouw-, visserij- en brouwerijsector. Misschien is in dat verband overleg met andere bevoegdheidsdomeinen aangewezen. Gezien het ontbreken van concrete beleidsvoorstellen voor de kust als deelbestemming, wil het lid weten of de keuze voor hefboomprojecten rond kernattracties betekent dat het Kustactieplan wordt stopgezet, wat hij zou betreuren.

Hoeveel middelen trekt de minister uit voor de promotie van elk van de drie deelbestemmingen? Kan hij een antwoord geven op de door Westtoer geformuleerde vrees – vandaag nog in de lokale pers – dat de kust in de steek wordt gelaten, terwijl er juist nog een lange weg af te leggen is in de kwaliteitsverbetering? Is definitief beslist dat de buitenlandse campagnes voor kustpromotie worden stopgezet? Geldt dat ook voor de andere regio's? Welke marketing mag er wel nog? Welke middelen worden bijvoorbeeld ingezet ten aanzien van de Nederlandse markt, waarvan terecht veel verwacht wordt? Worden de impulsprogramma's voortgezet? Is de lijst afgesloten of kunnen er nog dingen bij, zoals bijvoorbeeld een maritiem museum?

Met een onthaalcentrum voor cruisetourisme heeft de heer Verstreken geen probleem. Zal Vlaanderen net zoals Wallonië investeren in het onthaal van toeristen op de regionale luchthavens? Het lid pleit in dat verband voor samenwerking.

Hoe meer MICE-toerisme, hoe beter, stelt hij vervolgens, maar hij herinnert ook aan de reserves van zijn fractie over het nieuwe congres- en cultuurcentrum in Sint-Pieters-Leeuw. CD&V kijkt uit naar de haalbaarheidsstudie en de betaalbaarheid van dit project. Hij ondersteunt wel de ministeriële ambitie om MICE-faciliteiten uit te bouwen op erfgoedlocaties in de kunststeden, waarbij buitenlandse voorbeelden zoals de congresfaciliteiten op de Acropolis in Athene inspirerend kunnen zijn. Hoeveel geld wordt daarvoor uitgetrokken? Zijn fractie kijkt ook uit naar de resultaten van de initiatieven met Mobiliteit en Openbare Werken om de toeristische bereikbaarheid van Vlaanderen te verbeteren. In die optiek is een systeem met één ticket voor alle vervoersmaatschappijen prioritair, want het huidige systeem is voor buitenlandse toeristen wat ingewikkeld.

Het streven naar een fiets- en wandelnetwerk, inclusief trage wegen, juicht zijn fractie ten zeerste toe. Aangezien het eerste de regio al redelijk dekt, zal vooral in het wandelnetwerk moeten worden geïnvesteerd, maar ook in wegwijzers voor gewone fietsers, want niet iedereen passeert langs fietsknooppunten. Het lid hoopt op snelle interactie tussen het functionele netwerk en de toeristische routes, zoals in het regeerakkoord werd afgesproken. Hoeveel middelen worden hiervoor ingezet en hoe worden zij verdeeld over productontwikkeling en promotie? Worden ook de fietssnelwegen in dit project betrokken? Het lid suggereert ook een specifiek beleid te ontwikkelen voor de gebruikers van de elektrische fiets, die een enorme opgang kent en heel vaak gebruikt wordt door toeristen, zoals het stimuleren van oplaadpunten bij horecazaken.

Hoe zal de minister concreet de coherentie en wederzijdse versterking van het toerismebeleid over de verschillende beleidsvelden en beleidsniveaus heen organiseren? Komt er daarover nog een aparte beleidsnota van de Vlaamse Regering zoals bijvoorbeeld voor kinderrechten en jeugdbeleid? Zijn fractie is er ook zeer tevreden over dat de regering reeds een beslissing heeft genomen over de oprichting van Event Flanders, want zij verwacht erg veel van de clustering van alle relevante competenties binnen de Vlaamse overheid in één slagkrachtige cel van Toerisme Vlaanderen.

De minister benadrukt terecht de expliciete rol die het Verdrag van Lissabon aan de Europese Unie heeft gegeven op het vlak van toerisme. Zijn er al vorderingen gemaakt in het dossier van de versoepelde toekenning van visa aan buitenlanders die naar ons land willen komen als toerist of voor congressen? Het lid denkt dat meer inspanningen mogelijk zijn op dat vlak.

Zijn fractie is erg tevreden met het hoofdstuk over sociaal toerisme, dat aansluit bij de nieuwe richting die ook de sector zelf uit wil. Zij steunt de keuze van de minister om alle vakantiedrempels weg te nemen en hiervoor samen te werken met het steunpunt Vakantieparticipatie, dat over heel wat knowhow beschikt. Krijgt het steunpunt extra middelen voor deze extra taken? Hij wijst erop dat gezinsvriendelijkheid in de commerciële horeca niet hetzelfde is als gezins- en kindvriendelijkheid in het sociaal toerisme, waar men ook aandacht heeft voor gezinnen in armoede. Niet alle vakantiedrempels hebben dezelfde waarde. School- en groepsreizen blijven belangrijk als kennismaking met toerisme. Wat is de timing van de evaluatie van het decreet Toerisme voor Allen en wie voert die evaluatie uit?

Tot slot heeft de heer Verstreken nog enkele vragen over dossiers die niet in de beleidsnota zijn opgenomen. Klopt het dat de subsidies voor het VRT-programma

Vlaanderen Vakantieland zijn afgeschaft? In het lopende seizoen zijn er nog buitenlandse reportages gepland, maar vanaf het najaar is het blijkbaar de bedoeling dat het programma enkel nog binnenlandse reportages brengt. Zijn fractie is bekommerd dat daardoor de kijkcijfers wellicht zullen dalen, terwijl het programma nog altijd een belangrijk promotiemiddel is voor de kleinere logiesverstrekkers. Het lid peilt naar afspraken hieromtrent met minister Gatz, die met de VRT onderhandelingen voert over een addendum bij de lopende beheersovereenkomst. Volgens hem behoort een dergelijk programma alvast tot de kerntaken van de openbare omroep, onafhankelijk van de sponsoring.

Vervolgens wenst hij te vernemen of de provincies na hun zware besparingsoperatie steun blijven geven aan de brochure Vlaanderen Vakantieland en de website Logeren in Vlaanderen. De middelen die Toerisme Vlaanderen hiervoor uittrok werden immers na de interne staatshervorming ingeschakeld in het Provinciefonds, maar dat wordt nu afgeschaft. Maakte de minister al afspraken met de provincies over de binnenlandse toeristische promotie, waarvoor zij verantwoordelijk zijn sinds de interne staatshervorming?

Hoe staat het, in het kader van de zesde staatshervorming, met de samenwerking met Brussel op het vlak van gezamenlijke promotie? In de beleidsnota staat ook niets over kampeertoerisme, nochtans een belangrijke sector in Vlaanderen, die aandacht verdient in het kader van budgetvriendelijk toerisme voor allen. Tot slot vraagt hij welke concrete resultaten het bezoek van de minister aan de toeristische beurs WTM in Londen, waar Vlaanderen gastland was, heeft opgeleverd. Werden daar afspraken gemaakt of contracten afgesloten?

1.6. Betoog van de heer Stefaan Sintobin

De heer *Stefaan Sintobin* begrijpt dat een beleidsnota, een document voor een periode van vijf jaar, niet altijd even concreet kan zijn en overloopt dan ook niet elk onderdeel ervan.

Vandaag is in de pers nog een artikel verschenen met als titel 'Cathy Coudyser (N-VA) vervolgen over stopzetting kustpromotie'. Deze bezorgdheid bestaat natuurlijk bij alle fracties. Nog afgezien van de manier waarop zij werd meegedeeld, blijft de stopzetting van de promotie voor de Vlaamse kust in het buitenland vooral onduidelijk. Welk budget blijft er over? Wordt deze promotie effectief gereduceerd tot sociale media, wat ook niet de beste oplossing is? Volgens het lid is een dergelijke schrapping in strijd met zowel het regeerakkoord als de interne staatshervorming.

Komt er nog een evaluatie van de gevolgen van de afschaffing van het Reisbureaudecreet? Worden er, wat het MICE-toerisme en de uitbouw van de regionale luchthavens betreft, naast de investeringen in onthaalinfrastructuur ook nog inspanningen gedaan om lagekostenluchtvaartmaatschappijen aan te trekken? Wat is de stand van zaken bij het actieplan voor de promotie van streekproducten in het buitenland? Welke inspanningen worden gericht op toerisme naar het buitenland, dat ook heel wat werkgelegenheid biedt?

De heer Sintobin kan uit de beleidsnota niet opmaken dat de minister verandering gaat brengen in de ontbrekende aandacht in het heringerichte Memoriaal te Diksmuide voor de Frontpartij, het activisme en het ontluiken van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Het project 100 jaar Grote Oorlog werd overigens door zijn fractie van in het begin ondersteund, maar dat fantastische project werd de laatste weken steeds meer door België gerecupereerd, terwijl de bedoeling toch onder meer was om Vlaanderen op de wereldkaart te zetten.

Wat het openbaar vervoer betreft, pleit ook hij ervoor dat de minister de nodige initiatieven neemt op andere beleidsniveaus om ontbrekende verbindingen zoals die tussen Rijsel en Brugge aan de orde te stellen. Tot slot steunt hij collega Landuyt in zijn pleidooi voor de promotie van de kust als aparte entiteit. Toeristen hebben uiteenlopende interesses en hebben niet altijd de tijd om heel Vlaanderen te bezoeken. De kust, de kunststeden en de groene regio's zouden dan ook best verder apart worden gepromoot. Het lid weet dat ondertussen heel wat – ook Vlaamse en Waalse – toeristen naar de Opaalkust trekken. Er is dus nog werk aan de winkel.

1.7. Betoog van de heer Marnic De Meulemeester

De heer *Marnic De Meulemeester* vindt dat de ambitieuze beleidsnota perspectieven en uitdagingen biedt. Ook hij treedt het belang van de toeristische sector voor de economie bij en verwijst naar de omgevingsanalyse in de nota. Hij vraagt in dat verband of er instrumenten bestaan om de impact op de middenstand en het handelsleven en de bijdrage tot de welvaart nog beter te meten.

De cijfers voor vakantieparticipatie houden met 76,3 percent gelijke tred met Frankrijk en Duitsland, maar Nederland toont met 81,4 percent dat het toch nog beter kan. De inspanningen moeten dus volgehouden worden.

Vervolgens breekt de heer De Meulemeester een lans voor de opportuniteit die toerisme op en aan het water biedt. In de nota wordt alleen gesproken over de ontsluiting van het maritiem en nautisch verleden en over de toegankelijkheid over het water, waar de minister via zijn bevoegdheid voor Mobiliteit en Openbare Werken inderdaad goed geplaats is voor een stimulerend beleid. Er werd de voorbije jaren relatief weinig geïnvesteerd in de infrastructuur van bijvoorbeeld jachthavens. Open Vld vraagt daar voortaan meer middelen voor in te zetten.

De voorgenomen evaluatie en bijsturing van het Logiesdecreet vindt hij positief. Hij hoopt dat de discussie over een overkoepelend decreet in de commissie zal worden gevoerd. Zijn fractie steunt ook het stimuleren van de gastronomie en de tafel- en eetcultuur, in het bijzonder in het licht van de wereldkampioenschappen. Inzake het MICE-toerisme zijn doelgerichte acties met de Vlaamse steden belangrijk, gericht op een aangepaste programmatie voor de deelnemers.

Ook hij informeert naar de toekomst van de provinciale toeristische diensten, die volgens hem een belangrijke rol te spelen hebben. Daarnaast pleit hij ervoor om de rijke Vlaamse wielergeschiedenis, met inbegrip van de grote figuren, te groeperen en daar bij belangrijke wielervedstrijden toeristisch iets mee te doen.

Tot slot informeert ook de heer De Meulemeester naar het voorgenomen schrappen van de buitenlandse promotiecampagnes voor de kust. Welke besparing levert dat op en welke alternatieven stelt de minister voor?

1.8. Betoog van mevrouw Karin Brouwers

Volgens mevrouw *Karin Brouwers* legt de minister terecht de nadruk op het belang van de toeristische ondernemer voor het succes van het toerismebeleid. CD&V vindt de evaluatie van het Logiesdecreet heel belangrijk voor de gelijke kansen van alle uitbaters en heeft er dan ook geen bezwaar tegen om de sociaal-toeristische verblijven in te kantelen in het nieuwe Logiesdecreet. Maar misschien moet men nog iets verder durven gaan en in overleg met de sector overwegen het decreet gewoon af te schaffen? Zij wijst op de analogie met het Reisbureau-decreet, dat in de vorige legislatuur werd afgeschaft.

Vlaanderen is een van de weinige plaatsen waar de overheid zich nog inlaat met het afleveren van kwaliteitslabels voor toeristische logies. De overheid moet in het kader van de consumentenbescherming uiteraard waken over de kwaliteit maar de vraag is of daar een vergunningensysteem voor nodig is. Een kwalificatiesysteem is dat uiteraard wel, maar kan perfect door de sector zelf georganiseerd worden. De Hotelstars-Unionclassificatie is daarvan een perfect voorbeeld. De Vlaamse overheid heeft het Logiesdecreet ook niet nodig om uniforme brandveiligheidsvoorschriften op te leggen, de federale overheid doet dit immers voor andere publiek toegankelijke gebouwen zonder koppeling aan een vergunning. Overigens worden de brandveiligheidsnormen ook vandaag al gecontroleerd door de gemeentelijke brandweer en niet door Vlaamse ambtenaren.

De handhaving van het Logiesdecreet en het afleveren van de exploitatievergunningen leveren volgens mevrouw Brouwers in de praktijk weinig toegevoegde waarde op voor logies. Wat Vlaanderen vandaag finaal doet, is documenten verzamelen die hetzij door de exploitant, hetzij door een andere administratie of ander administratief niveau worden afgeleverd (zoals het verslag van de lokale brandweer). De controle op permanente bewoning en naleving van de regels inzake ruimtelijke ordening op campings is een verantwoordelijkheid van Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening en niet van Toerisme. Vanuit zuiver toeristisch oogpunt blijven kwaliteit, comfort en dienstverlening de belangrijkste aspecten. De vraag is of die niet op een gemakkelijker manier geregeld kunnen worden dan met een Logiesdecreet.

Het zou trouwens een enorme besparing betekenen voor de overheid, want het afleveren van de vergunningen en de handhaving zijn bijzonder arbeidsintensief. Bovendien blijkt dat de overheid toch vaak achter de feiten aanholt en er steeds nieuwe initiatieven ontstaan, die bovendien een nieuw, jong en hip publiek aantrekken, en onder de radar blijven. Een gelijk speelveld garanderen, ook en vooral ten opzichte van het buitenland, blijkt hoe langer hoe moeilijker. Zij geeft het voorbeeld van de website www.bemate.com, die appartementen voor kortverblijf met hoteldiensten aanbiedt, en wijst ook op de studie 'Jongerentoe-risme onder de radar, een kwantitatieve steekproef', waaruit blijkt dat het aandeel van informeel verblijfstoerisme van buitenlandse jongeren in Vlaamse kunststeden 18 percent of 130.000 aankomsten haalt. Zijn er binnen de begroting van de minister mogelijkheden om deze nulmeting op te volgen?

Tot slot vraagt zij in het kader van MICE hoe de minister de projecten in Leuven, Gent en Brugge concreet gaat aanpakken, meer bepaald wat overleg en subsidies betreft.

1.9. Betoog van de heer Jan Van Esbroeck

De heer *Jan Van Esbroeck* is erover verheugd dat de uitgebreide en evenwichtige beleidsnota zoveel rekening houdt met de horecasector, die nu eenmaal hard nodig is voor het toerisme. Hij vraagt dat de minister samen met zijn federale collega's al het mogelijke doet om deze sector te helpen draaien.

1.10. Betoog van mevrouw Ann Soete

Mevrouw *Ann Soete* feliciteert minister Weyts omdat zijn beleid blijft inzetten op de kunststeden als aantrekkingspool, want het is door hun bekendheid dat Vlaanderen internationaal een sterk merk is. De samenwerking met de hefboomprojecten kan het toerisme alleen maar versterken. Zij waardeert in dat verband dat naast de oude Vlaamse Meesters uit de beeldende kunsten en de polyfonie, ook de festivals, waar ook jonge, Vlaamse artiesten worden

opgevoerd, aandacht krijgen. Zij wijst met name op de jazzfestivals in Vlaanderen.

Verder vindt de spreekster het positief dat de minister in zijn MICE-beleid, dat uitermate belangrijk is voor de kunststeden, wil inzetten op de opwaardering van historische sites. Ook het culinaire biedt troeven. Tot slot is het voor het Vlaamse toerisme heel belangrijk dat de minister kwaliteit wil blijven uitspelen en bewaken.

1.11. Betoog van de heer Karl Vanlouwe

De heer *Karl Vanlouwe* vindt het zeer positief dat de minister over Brussel spreekt als een Vlaamse topbestemming. Hoe wil hij deze stad aan bod doen komen in het toeristisch beleid, dat een gewestelijke bevoegdheid is, maar waar de gemeenschappen wel promotie voor mogen voeren? Hoe wil hij het congresstoerisme in Brussel integreren in het Vlaamse MICE-beleid? Krijgt de stad een plaats in zijn projecten rond Vlaamse Meesters en Vlaamse gastronomie? Het lid vernoemt in het bijzonder Pieter Bruegel, die in Brussel heeft gewoond.

1.12. Bijkomende opmerkingen

De heer *Bart Caron* onderstreept dat de bouwstenen van het toeristisch ondernemen kwaliteitsproducten moeten zijn. Hij dringt er bij de minister op aan om bij de ontwikkeling van hefboomen open te staan voor wat zich in de samenleving aandient en daar een stimulerende rol in te spelen. Wat het Logiesdecreet betreft, sluit hij zich grotendeels aan bij mevrouw Brouwers. Waar mogelijk moet de markt zichzelf reguleren en moet de consument bewustge maakt worden.

De heer *Stefaan Sintobin* spreekt zijn verbazing uit over het feit dat de N-VA-fractie de schrapping van de middelen voor de buitenlandse kustpromotie slechts in zeer bedekte termen ter sprake brengt, terwijl zij zich bij monde van mevrouw Coudyser in de lokale pers verbolgen noemde.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat er inderdaad besparingen zijn maar dat hij desondanks toch de promotie zal versterken. Hij erkent wel dat er enige onvolkomenheden waren in de berichtgeving. Concreet wordt er extra geïnvesteerd in de promotie, zowel business-to-business als van consument tot consument. Het promotiebeleid zal zich meer richten op intermediaire partners, zoals sociale media, pers, touroperators, onlinereisagenten en andere.

Hij illustreert dit met een aantal voorbeelden. Om dezelfde mediawaarde te bereiken, moet men 1 miljoen euro inzetten voor 10 tot 11 advertenties, terwijl dit via intermediaire partners slechts 2400 euro kost. Een investering van amper 3000 euro in een pakket van de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB in Gent leverde 5000 boekingen op, ter waarde van in totaal 1,3 miljoen euro bestedingen in de Vlaams economie (a rato van gemiddeld 131 euro per nacht en twee nachten per verblijf). De minister concludeert dat elke op die manier ingezette euro een veelvoud oplevert van de impact van advertentiecampagnes.

Opinieleiders en bloggers worden bewerkt omdat zij via hun gezag mensen sturen in hun toeristische keuze, maar er wordt ook meer ingezet op de aanbieders. Een ander voorbeeld is de campagne 'Flanders is a festival', die via sociale media als Facebook en bloggers 154 euro mediawaarde per uitgegeven euro opleverde. Een persreis met een Chinese delegatie leverde alleen al door

een artikel in National Geographic, dat een gigantische oplage heeft, zowat 1,4 miljoen euro op.

Dat de eenmalige uitgave van 1,2 miljoen euro in een promotiecampagne voor de kust in 2014 niet wordt herhaald, is geen besparing, want die uitgave was gekoppeld aan eenmalige inkomsten uit vastgoed. Daar staat tegenover dat 1,8 miljoen euro extra zal worden geïnvesteerd in moderne promotie met een gigantisch groot terugverdieneffect. Dat is niet alleen een goede zaak voor de Vlaamse kust, die meer dan haar deel zal krijgen, maar voor heel Vlaanderen. De minister verzekert dat er trouwens nog overleg komt met de kust, en verwijst ook nogmaals naar de cruiseterminal in Zeebrugge, de nieuwe Zwindijk, de zeedijk in De Haan, de kusttram en de ontwikkeling van de rechteroever van de jachthaven in Nieuwpoort. De kust blijft wel degelijk een prioritair product in aanbod en promotie.

Aan de heer Caron antwoordt de minister dat de nadruk op het inkomende toerisme voortkomt uit de afspraak uit het kerntakendebat dat de provincies zouden focussen op het binnenlandse toerisme. Hij erkent dat de bespreking van energieconsulenten beknopt is maar dat is een bewuste keuze voor elk onderwerp in de hele nota. Dat hij te weinig aandacht zou hebben voor het recht op vakantie, spreekt de minister tegen met een verwijzing naar de bijkomende investering van 300.000 euro in vakantieparticipatie. Hij gelooft in het succesverhaal dat het om de toeristen van de toekomst gaat, die zullen terugkeren zodra ze het beter hebben. De minister wil één sociaal aanbod voor iedereen en geen apart aanbod voor specifieke etnisch-culturele groepen, want dat zou stigmatiserend zijn. Wat Wallonië betreft, zal in het kustplan blijken dat er wel degelijk aandacht is voor de promotie van de Vlaamse kust aldaar.

Minister Weyts deelt de ambities op het vlak van de ontsluiting van de luchthavens met openbaar vervoer. Het treinverkeer neemt hij ter harte, al is dat niet zijn bevoegdheid, maar hij zal onder meer daarover met zijn federale collega praten. Verder verzekert hij dat hij bewust een brede kijk op de Vlaamse reputatie nastreeft en dat cultuur een absolute prioriteit is in het beleid. Wat de Vlaamse tekortkomingen op MICE-vlak betreft, belooft hij het rapport met de resultaten van dat onderzoek uit 2014 aan de commissie te bezorgen. Gidsen worden erkend door Toerisme Vlaanderen maar de bevoegdheid ligt vooral bij Onderwijs. Wat het evenementenbeleid betreft, wijst hij erop dat niet alleen hij maar ook onder meer de ministers van Cultuur en Sport en de minister-president zitting hebben in Flanders Event. Doel is een gecoördineerde en vakkundige ontvangst, met een voldoende grote 'return on investment'.

Verder ziet hij geen enkele tegenspraak tussen de bestemming Vlaanderen en de bestemmingen binnen Vlaanderen. Hij blijft de kunststeden internationaal uitspelen, dat is niet meer dan logisch en het blijkt ook uit de geformuleerde doelstellingen. Hoewel hij enerzijds de verscheidenheid van Vlaanderen erkent, moeten er anderzijds ook keuzes worden gemaakt. Als men de middelen zodanig verdeelt dat er alleen een dun laagje overblijft, dan zal het effect van het beleid ook erg beperkt zijn. Liever werkt hij met hefbomen zoals in de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Wat dat betreft, is het niet de bedoeling om te stoppen in 2018 en is hij ervan overtuigd dat het effect tot ver daarna zal doorwerken. De sterke toename van het aantal Nederlandse bezoekers wijst erop dat wel degelijk een nieuwe markt is aangeboord in het vrede-toerisme.

De cijfers over het effect op de Vlaamse economie van investeringen in Brussel, die thans vervat zitten in het Vlaamse totaal, kunnen worden afgezonderd. De minister belooft die cijfers te bezorgen.

Beaufort is nooit door het Vlaamse cultuurbeleid maar zuiver door Toerisme gesubsidieerd. De betrokkenheid van de minister van Cultuur bij projecten zoals de Vlaamse Meesters lijkt hem evident, net als de rol van de kunststeden in de buitenlandpromotie. Brugge en de andere kunststeden blijven hun rol spelen. Tegenover de keuze tussen regio en stad plaatst hij de keuze voor een thema. Eerst wordt bijvoorbeeld gekozen of er aan strand- dan wel kunsttoerisme zal worden gedaan, pas daarna wordt gekeken naar het aanbod dat met dat thema wordt geassocieerd.

De door sommigen voorspelde, desastreuze gevolgen van de opheffing van het Reisbureaudecreet zijn er niet gekomen. Sindsdien ging er slechts één reisbureau failliet, wat veel minder is dan de voorafgaande jaren. In dat verband is bijvoorbeeld de EU-richtlijn Pakketreizen, waarop de VVR en de FTI wijzen, wel een bekommernis. De actualisering van de veertig doelstellingen van Toerispact 2020 moet worden bekeken. De captains of industry hebben zitting in het raadgevend comité. De lijst van hefboomprojecten is absoluut niet limitatief, het gaat om voorbeelden.

Wat de kust betreft, is het actieplan stopgezet in 2008 en wordt het nieuwe beleidsplan maandag voorgesteld. Toerisme Vlaanderen en de kustgemeenten hebben prima samengewerkt in de voorbereiding ervan. Inkomend toerisme op de regionale luchthavens wordt nu al gestimuleerd. Zo wordt bijvoorbeeld de verbinding Barcelona-Oostende voor 25.000 euro ondersteund via gemeenschappelijke promotie. De minister onderstreept dat het om verbindingen gaat die interessante markten van bezoekers aan Vlaanderen bedienen. De beoordeling van MICE-projecten zal altijd gebeuren op basis van een 'business case', maar buitenlandse voorbeelden worden zeker bekeken.

Minister Weyts zegt voorts dat hij het helemaal eens is met het pleidooi voor één vervoersticket. Als minister van Mobiliteit heeft hij trouwens al een vereenvoudiging van de tarieven van het openbaar vervoer aangekondigd. Het is de bedoeling om naar een uurtarief te gaan. Voor de fiets- en wandelnetwerken wordt samengewerkt met de provincies. Fietsnelwegen vallen binnen het beleid van Mobiliteit en Openbare Werken. Verder noemt hij het fietsroutenetwerk en de groteroutepaden. De minister-president neemt de bezorgdheid over de toekenning van toeristische visa zeker mee. Er ligt een ontwerp van richtlijn voor bij de Europese Commissie over een versoepeling.

Voor de evaluatie van het decreet Toerisme voor Allen heeft hij de regelgevingsagenda 2016 op het oog. De evaluatie van het Logiesdecreet is op de eerste plaats technisch, terwijl mevrouw Brouwers vooral politieke argumenten aanbracht, die hij overigens heel valabel noemt. Hij staat open voor de discussie.

Het toeristische Eén-programma Vlaanderen Vakantieland is een kostendekkend programma en de minister treedt dan ook het pleidooi bij om het in stand te houden. Afspraken met de provincies en Brussel worden gepland. Van het bezoek aan de WTM-beurs bracht de minister geen contracten mee, maar dat was ook niet zijn taak. Hij heeft daar wel mogen vaststellen dat iedereen zeer tevreden was. De Vlaamse stand was zeer geslaagd en er werd overal naar verwezen. Ook de appreciatie van de private partners was groot. De promotie van streekproducten is een bevoegdheid van Landbouw, al vindt de minister hun gebruik in het kader van de gastronomische strategie vanzelfsprekend, aangezien dat de authenticiteit van het aanbod ten goede komt.

De aandacht voor het activisme en de Frontbeweging op de tentoonstelling zit volgens andere bezoekers wel goed, zo werd gemeld. De minister belooft een en ander zelf te gaan bekijken, om een eigen oordeel te kunnen vellen. De herdenking is hoe dan ook een immens, internationaal succes voor Vlaanderen,

maar hij kan natuurlijk, wat de mogelijke Belgische recuperatie betreft, niemand verhinderen om te herdenken. Hij wil zeker met de captains of industry bekijken of er niet meer gedaan kan worden aan de bewustmaking van het economisch belang van de toeristische sector en zijn bijdrage aan de werkgelegenheid en het bnp.

Op het vlak van recreatief watergebruik tracht de minister zijn bevoegdheid te gebruiken. Zo liggen er opportuniteiten bij de voor vrachtschepen onbevaarbare waterlopen. De uitdaging om de discussie over het Logiesdecreet in de commissie te voeren, neemt hij graag aan. Wat het wielenerfgoed betreft: er is zeker plaats voor een project in het kader van 100 jaar Ronde van Vlaanderen dat stilstaat bij de geschiedenis van de Flandriens. Regelmatige opvolgstudies met betrekking tot jongerentoeerisme lijken hem inderdaad relevant. Wat Leuven betreft, kan het hefboomeffect van de nieuwe theaterzaal in het bestuursakkoord bekeken worden.

Hij onderschrijft de voorliefde van de heer Van Esbroeck voor horeca in al zijn aspecten en wijst op het beleidsplan in de nota. De federale contacten lopen. Het is positief dat er voor het eerst opnieuw perspectief wordt geboden aan de sector op het vlak van flexibiliteit en lasten. Ook wat festivals betreft, zoals die voor jazz, maakt kwaliteit het verschil. De minister begrijpt de bezorgdheid van mevrouw Soete.

In Brussel is er inderdaad sprake van een parallelle bevoegdheid. Het beleid blijft de Vlaamse hoofdstad onveranderd meenemen in de promotie. Het is een vervelende vaststelling dat Brussel slechter scoort dan andere hoofdsteden in MICE. Er is dus vooruitgang mogelijk en Vlaanderen biedt zijn hulp aan daarbij. De aandacht voor Pieter Bruegel, die gewoond heeft in Brussel, er is overleden en er ook begraven is, is niet meer dan vanzelfsprekend.

3. Bijkomende vragen en opmerkingen, met antwoorden van de minister

De heer *Bart Caron* wil weten of er over de heroriëntering van de kustpromotie vooraf overlegd is met actoren uit West-Vlaanderen, meer bepaald Westtoer. Wat de etnisch-culturele minderheden betreft, ging zijn vraag niet over het aanbod maar in eerste instantie over de participatie. Hij is blij dat cultuur zo centraal staat in de aanpak van de minister. Hoe legt de Vlaamse Regering uit dat zij tegelijk bespaart op De Lijn en de verbinding Barcelona-Oostende subsidieert?

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat het daar louter om promotie gaat en dat die investering winst oplevert. Dat gebeurt overigens met private partners.

Op verzoek van mevrouw *Karin Brouwers* bevestigt de *minister* dat de impulssubsidie voor Vlaamse kunststeden blijft bestaan, maar dat sluit niet uit dat zij ook onder het thema Vlaamse Meesters terecht kunnen, waar die thematiek zich overigens toe leent.

De heer *Renaat Landuyt* blijft erbij dat met deze beleidsnota een grote stap wordt gezet in de buitenlandpromotie, waarover men volgend jaar misschien spijt zal hebben, tenzij het om een bewuste keuze gaat. Naar zijn oordeel wordt daar te licht overheen gegaan en dat kan niet gezien het aandeel van toerisme in de Vlaamse economie. Gaat het over de methode volgens dewelke Vlaanderen op de kaart moet worden gezet om een publiek aan te trekken? Of gaat het om een duidelijke keuze? Men wil blijkbaar voortaan modern werken met intermediaire partners zoals sociale media en gratis pers en niet langer ouderwetse folders en advertenties voor een groot publiek publiceren. Maar werken met intermediaire partners is helemaal niet nieuw en de buitenlandkantoren van Toerisme

Vlaanderen deden altijd al hun best om gratis publiciteit te krijgen. Ook het internet wordt al lang gebruikt.

Tegelijk blijft men de traditionele kanalen wel nog altijd gebruiken om de Vlaamse Meesters te promoten. Er is dus meer aan de hand: niet de al dan niet ouderwetse methode is het probleem, concludeert de heer Landuyt, maar wel de inhoud. Die wordt inderdaad vervangen door thema's en door de bestemming Vlaanderen in de plaats van de kunststeden en de kust. Het is dan ook niet toevallig dat de kunststeden zelf een vzw oprichtten voor de promotie van de kunststeden. Ze voelden zich namelijk in de steek gelaten door Toerisme Vlaanderen.

De voorliggende beleidsnota gaat nog een stap verder in deze ongezonde tweespalt onder marketingmensen. Zijn voorganger Bourgeois was bereid de internationale marketingstrategie te evalueren en stelde dat in zijn beleidsbrief 2013-2014 ook in het vooruitzicht voor midden 2014, opdat men dan een jaar later over een geactualiseerde versie zou beschikken. Het lid smeekt de nieuwe minister dit alsnog uit te voeren. Hij mag niet eenvoudig naast zich neerleggen wat doorheen vele jaren investeren aan internationale promotiecompetentie is opgebouwd in de steden en aan de kust. De heer Landuyt gewaagt van een verettering terwijl men ook op een normale manier met elkaar zou kunnen omgaan. De verschuiving van bestemmingen naar bestemming is meer dan een nuance, het gaat om een strategie.

Nadat hij zijn redenering nogmaals heeft samengevat, eindigt het lid zijn betoog met het verzoek om een conflict tussen de Vlaamse en de regionale toeristische politiek te vermijden. Hij is er wel niet tegen dat iedereen met minder middelen en efficiënter werkt.

Minister *Ben Weyts* noemt deze voorstelling van zaken een karikatuur. Hij verwijst naar zijn eerdere antwoord over de promotie van Vlaanderen en zijn deelbestemmingen. Verder stelt hij vast dat het lid doorgaat met steden en gemeenten diets te maken dat Vlaanderen de internationale promotie van hun toeristisch aanbod stopzet, wat niet het geval is, integendeel: de regering gaat juist 1,8 miljoen euro meer investeren. Hij roept de heer Landuyt op om zijn geest te openen voor de moderne tijd en voor meer effectiviteit en efficiëntie. In dat verband verzekert hij dat wel degelijk ook de gewone man bereikt wordt, want hij mikt, zoals gezegd, niet alleen op bloggers maar ook op touroperators.

De heer *Renaat Landuyt* spreekt tegen dat hij de zaken karikaturaal voorstelt. Hij voorspelt dat de intermediaire partners van de minister het een probleem zullen noemen als er geen internationale promotie meer is voor de steden en de streken. Zij doen dat namelijk niet zelf, maar spelen in op de bestaande opportuniteiten. Hij herhaalt zijn verwijzing naar de initiatieven van lokale bestuurders.

Rik DAEMS,
voorzitter

Güler TURAN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

bbp	bruto binnenlands product
bnp	bruto nationaal product
EU	Europese Unie
FTI	Federatie van de Toeristische Industrie vzw
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
MICE	Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
TGV	Train à Grande Vitesse
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VVR	Vereniging Vlaamse Reisbureaus
WTM	World Travel Market